

דף ט

- טו. א. בלילת המנחה, האם טעונה 'כלי שרת', 'כהונה' ו'פנים'?
- ב. מנחה שחסרה קודם קמיצה, מה דינה?
- ג. שיריים שאבדו או חסרו (או שנטמאו מקצתם או כולם) בין קמיצה להקטרה – האם יקטיר את הקומץ? ומה דינם של השיריים הנותרים? כיצד הדין בזבחים באופנים הללו?
- ד. לחם הפנים שנפרס קודם פירוק המערכת או לאחריה – מה דינו?
- א. בלילת המנחה נעשית בכלי שרת, אך לאו דוקא על ידי כהן (והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ... – מקמיצה ואילך מצות כהונה). ולרבי שמעון (יח): יציקה ובלילה פסולות בזה.
- א. ברמב"ם משמע שצריך כלי אך לא כלי שרת בדוקא (ע' לחם משנה מעה"ק יג, ה). ויש לפרש כן בדעת רש"י בברכות לו: שלכך יוצא ידי חובת מצה במנחה. והקשה תר"י הלא אינה נאכלת בכל מושבות. וי"ל שסבר שא"צ כ"ש ואף לא בפתיחה, נמצא שיכול לפדותן ולאכול בכ"מ. מהגרז"ג גולדברג שליט"א. ועכ"פ לכתחילה נראה שצריך (וע' ק"א; יד דוד; שפ"א; חזו"א כה, ג; חו"ב. וע"ע מש"ח נשא ז, פו).
- ב. משמע ברמב"ם שאף כי יציקה ובלילה כשרות בזה, לכתחילה הכהן צריך לעשותן (ע' מג"ה קטז; שבת הלוי ח"ה קונטרס הקדשים מא, ובמפרשים להלן יח:).
- ג. תנופה והגשה צריכות כהן, שאין זר קרב אצל מזבח (תוס' וש"ר [ויש שלמדו זאת ממשמעות הכתובים. ערמב"ן ויקרא ב]. וכבר העירו מדברי התוס' במגילה שהגשה אינה צריכה כהן. ונראה שאף לדבריהם לכתחילה ודאי צריך כהן. ובח תודה להלן יב. וע' גם תפא"י ומצפה איתן מגילה).
- ד. קידוש המנחה בכלי אינו צריך כהונה. ואולם סידור לחם הפנים על השלחן צריך כהן (תו"י יומא כט: ד"ה נעשה). וכן אמרו בתוספתא (פי"א) שנתנית הלבונה לבזיכים נעשית ע"י שני כהנים. אבל הרמב"ם לא הזכיר זאת.
- נבללה מחוץ לעזרה; לדברי רבי יוחנן פסולה (כיון שעשייתה בכלי שרת. ואע"פ שאינה צריכה כהונה. וכשיטיה שצריכה פנים וכשרה בזה. קרית ספר). ולדברי ריש לקיש כשרה (מדלא בעי כהונה). תניא כוותיה דרבי יוחנן. (וכן נקטרה סתמא דגמרא בפסחים לו:).
- א. לכאורה נראה שגם ריש לקיש מודה שלכתחילה יש לבלול בפנים (טהרת הקדש. ובלאו הכי כתבו התוס' שמכוער הדבר להוציאה).
- ב. משמע שלדברי הכל אין המנחה נפסלת ביציאתה מהעזרה אע"פ שכבר נתקדשה בכלי, אלא רק מקמיצה ואילך נפסלת ב'יוצא'. ומ"מ מכוער הדבר להוציאה.
- ושמא מנחות כהנים שאין בהן קמיצה, נפסלות ביוצא משיקדשו בכלי (תוס'). והביאו מרש"י במקום אחר שכל שנתקדש בכלי נפסל ב'יוצא'. וע"ע להלן עט. לחם משנה פי"ג סוף ה"ה).
- ג. בשפת אמת צידד ש'בלילה' שאמרו – לאו דוקא, שהרי בלילה אינה מעכבת אלא יציקת השמן, ואם נתן השמן בפנים והוציאה ובלל בחוץ – כשר. אבל התוס' (כאן ולהלן יח סע"ב) לא נקטו כן 'וצ"ע לדינא'.
- ובזבחה תודה צידד להפך; שמא יציקה אינה חשובה מעשה לפסול.
- ובחזו"א (כה, ג יא. וע"ש כט, טו) כתב שיציקה כיון שהיא מעכבת – פסולה בחוץ אף לריש לקיש (וע"ע טהרת הקודש וקרן אורה).
- ד. נראה שהבולל גם כן צריך להיות בפנים לרבי יוחנן (חזו"א כ ב, יד).
- ה. נראה מוכרח שלריש לקיש, פיטום הקטורת חוץ לעזרה – כשר, שהרי אין צריך כהונה. וכן דעת רבי יהושע בן לוי (בירושלמי שקלים ד, ג). אבל אנו קיימא לן (רמב"ם כלי המקדש ב, ו) לפסול (עפ"י משך חכמה פקודי לט, לג–לח).

ב. מנחה שחסרה קודם קמיצה; רבי יוחנן אמר: יביא מתוך ביתו וימלאנה, ותיכשר. ריש לקיש אמר: לא יביא, שקדושת כלי קבעתה כבר. והשיבו רבי יוחנן לריש לקיש ממשנת לוג שמן של מצורע שחסר עד שלא יצק וממלא. ועלו דברי ר"ל ב'תובתא'.

ג. שיריים שאבדו או נטמאו כולם בין קמיצה להקטרה; כמדת ר' אליעזר שאמר 'דם, אע"פ שאין בשר' – מקטירים את הקומץ על המזבח. וכמדת ר' יהושע ('אם אין בשר אין דם') – אין מקטירים. שיריים שיצאו כולם מן העזרה, בספר אור שמח (מעילה ג, ט) צדד על פי לשון הרמב"ם שדינם כשיריים שחסרו מקצתם, ע"ש מלתא בטעמא.

חסרו מקצתם; לר' אליעזר, ודאי מקטירים הקומץ כנ"ל. ולרבי יהושע – נחלקו אמוראים; לדברי רבי יוחנן מקטיר קומץ עליהם, ומ"מ השיריים אסורים באכילה (והנותרת מן המנחה יאכלו – ולא הנותרת מן הנותרת (ועירי). ואפילו לר' אליעזר הדין כן, כמו שהוכיח בספר חדושים ובאורים). ולריש לקיש אין מקטיר הקומץ (ואעפ"י שבזבח שנשאר כזית מהבשר או מהחלב – זורק הדם, במנחה לא הכשיר הכתוב עד שנמצאת כולה – והרים הכהן מן המנחה).

א. לפי לשון אחת ברש"י, לדברי רבי ינאי השירים נאכלים.

ב. כל זה באבוד ושרוף וכד' [ונראה שה"ה לשירים שנתחמצו מקצתם, שהרי זה פסול הגוף. או"ש מעילה ג, ט], אבל שיריים שנטמאו מקצתם – להלכה החלק הטהור נאכל (ובח תודה כו עפ"י גמ' טו. אלא שהקשה על פסקי הרמב"ם. וכן נסתפק בזה בשפ"א שם. וע' בארוכה באחיעזר ח"ב מא, מב (ובח"ד סוס"י צב).

ג. הלכה כרבי יהושע וכרבי יוחנן שכשרה ומקטיר הקומץ והשירים אסורים באכילה. וכתבו התוס' (כג: ד"ה ולא) שאף ריש לקיש חזר בו והודה לריו"ח, וכן קיימא לן.

אין חילוק בדין חסרון בין מנחת ציבור ומנחת יחיד.

ד. לחם הפנים שנפרס קודם פירוק המערכת; דינו כמנחה שחסרה קודם קמיצה, ולא יקטירנו. נפרס לאחר פירוק, או אפילו קודם הפירוק אבל כבר הגיע זמנו ליפרק (בשעה שביעית של יום השבת, לאחר שקרבו המוספים. ערש"י כאן ולהלן יא:). – דינו כשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, וכנ"ל.

א. בספר שפת אמת נסתפק בדין לחם הפנים שנפרסו כל החלות, האם דומה לנחסר או לאבד. ב. יש אומרים שזמן הבזיכים נחשב משחרית של יום השבת (עתו"י יומא כב. ד"ה הרי. וע"ע מגן אברהם ומחצה"ש רפא סק"ב; מנחת חינוך צו, טו–ז).

ע"ע להלן יב.

דף י

טז. א. האם הפעולות דלהלן צריכות להעשות בימין דוקא: קמיצה; קידוש הקומץ בכלי; הקטרת הקומץ; קבלת דם הזבח; זריקתו; הולכת האברים להקטרה.

ב. מהם הכללים והמקורות לדין 'ימין' בעבודת הקדשים?

א. קמיצה נעשית בימין, ולעכב. ואין חילוק בין מנחת חוטא לשאר מנחות, ובין לחכמים בין לרבי שמעון. קידוש הקומץ בכלי – לדברי חכמים, בימין דוקא. לרבי שמעון אין צריך קידוש בכלי, ואף לפי מי שסובר שלר"ש צריך קידוש כלי – כשר בשמאל. [ויש דעות נוספות. ע"ע להלן כו].

מלבד נתינת הקומץ בכלי, גם החזקת הכלי כשמקדשים בו את הקומץ צריכה להיות בימין, הלכך צריך כהן גוסף להחזיקו כנ"ל ז.